

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Nekoliko o obrezovanji trt.

Ker je ravno zdaj čas za obrezovanje trt, je gotovo na pravem mestu, da o tem nekoliko spregovorimo. Francozi, mojstri trtorejstva in kletarstva, obrezujejo v najnovejšem času svoje trte nekoliko drugače kakor so jih prej. Ta sprememba je v tem, da pusté nad vsakim očesom, s katerim se ima palec (čep) ali pa napnenec (šparon) končati, še celi člen mladike in polovico kolena nad njim, toda poslednjega z oslepljenim, odrezanim očesom. Da bodo častiti bralci to boljše razumeli, hočemo še bolj pojasniti.

Recimo, da ti je namen, na trti palce treh očes narezati. Po novem francoskem načinu se ne odreže dotična mladika tikoma nad tretjim očesom, ampak odreže se šele na najbližjem višjem kolencu, katero se ravno skozi sredino prereže. Na tem prerezanem kolencu vmeščeno oko se odstrani. Ravno tako se ravna z napnenci. Recimo, da ti je namen narezati napnenec osmih očes, ne skraj-

šaj, ne odreži dotične mladike tikoma nad osmim očesom ampak šele, skozi deveto kolence jo prereži, oko na tem kolencu pa oslepi, to je odmrvi, odreži. Kar je mladik, popolnoma odstrani, odreži jih kar gladko.

Prašanje pa je, zakaj pa Francozi svoje trte v najnovejšem času tako obrezujejo? — Odgovor na to je ta-le: Skušnja uči, dá vsako oko, bodi si na koncu palca ali pa na koncu napnenca, nič kaj rado ne zažene močnega pognanka, ako se mladika tikoma nad njim skrajša, odreže. Marsikatero tako oko niti ne zažene, marveč suho ostane, kar je pa se vé da kaj nepovoljno. To nepovoljnost pripisoval je jeden francoskih trtorejcev temu, da iz svrša, puščenega nad najvišim očesom palca ali pa napnenca, preveč vode izpuhti, in da vsled tega oko ali le slabo, ali pa še celo kar nič ne zažene. In temu je istinito tako; kajti nova režnja res dela, da je močno tudi zadnje puščeno oko.

Trte, to je palci in napnenci, po novem načinu narezovani, poženejo brez izjeme iz najvišjih očes še celo najmočnejše pognanke. Da, kakor je dokazala poskušnja v vinogradu deželne kmetiške

PODLISTEK.

Trojni kapital mladine.

Marsikdo je od Boga boljšo dedščino prejel, kakor sam misli, naj bi si tudi njegovi stariši syoj kruh komaj za sproti zaslužili.

Ta dedščina pa ne leži v nobeni kraljevi zakladnici, in obresti se ne izplačujejo, če tudi posestnik teh v postelji leži, in vendar je to za istega, kateri jo zna in vé ceniti in vporabiti, veliko več vredno, kakor tisoč talentov. Ta dedščina ni zapisana v nobeni hranilni knjigi, pa vendar je veliko bolj gotova, kakor pismo in pečat.

Ta dedščina je trojna, na katero hočem mladino opomniti, da ne pozabi, koliko je vredna.

Jeden del tega temeljnega kapitala obstoji v človeških močeh, duševnih in telesnih. Bog jih je dal vsakemu človeku določeno mero, da jih človek pametno varuje, pomnožuje in koristno uporablja. Kdor mora od dela živeti, saj za tega

so moči prvi in pglavitni kapital življenja. Zdravo in krepko telo, z mirno in čisto vestjo je za vsakega človeka prvi pogoj srečnega življenja. Moč dá krepost, mirna vest pa blagoslov pri delu. Človeku je pa potrebna krepost in vstrajnost skozi celo njegovo življenje. Zaradi tega je pač prva skrb, da mladina svoje moči varuje. Kdor pa od Boga podeljene moči ne varuje, jih rajše v grešni lahkomišljenosti zapravlja, bodisi z nezmernim in pretežkim delanjem, ali pa z nerednim življenjem, oni bo to čutil, kakor mnogo družega, sicer ne takoj, ampak vselej še tako zgodaj, da bo imel še veliko vzrokov tega se bridko kesati. Pri delu naj se dušna in telesna moč uri in vkreplja, ne pa končava. Kar pa je zoper nravna pravila življenja, je pregrešno zoper življenje, kar se pa vselej pozneje kaznuje. Kdor hoče od mladega drevesa preveč sadú dobiti, in mu vzame svež sok, pokonča drevo za vedno. Današnja skušnja kaže na blede in brezkrepostne obraze móž, kateri ravno tako, kakor strahovi okoli

šole na Grmu, rastejo tako obrezovane trte sploh veliko bujnejše, krepkejše kakor pa po starem načinu obrezane. In to je posebno še z ozirom na trtno uš velikega pomena: kajti čim čvrstjeji trte rastejo, tem težje jih trtna uš ugonobi. V tej novi režnji imamo tudi kolikor toliko dobro došlo sredstvo proti trtni uši. Režimo tako, vsaj nas ne stane niti beliča več stroškov, in pa tudi nič več truda, mimo dozrajšnje režnje. Pa še neko korist ima ta režnja. V nekaterih vinskih deželah, kakor posebno na Tirolskem, napravljajo neki črvček kaj veliko škodo na grozdju s tem, da na spomlad, ob cvetenju zarod (cvelje) razjeda, v poletnem času, ko se v drugič prikaže, pa nezrele jagode zvtoljuje. Ta mrčes, kateremu kisl ali seneni črvček velimo (Gosse, Sauer- oder Heuwurm, latinski: tinea uvella), preživi zimo kakor buba, in to najrajši v luknjicah, nastalih vsled iztrohnenja svrša na konceh palcev in napnencev, rezanih po starem načinu. Po novem, tukaj popisanem in priporočenem načinu režnje trt, take luknjice nastati niti ne morejo, in vsled tega zgubi mrčes dosti kaj ljubih mu zakotič, vsled česar se ne more tako močno pomnoževati.

O obrezovanji trt v splošnem, hočemo pa še nekaj navesti.

Domače, to je evropske trte, kar jih še imamo, preveč obkladati, ako niso prav dobro postrežene, to je pognojene, nikakor ne kaže. Preobilna rodovitost slabi rast, oslABLJENA rast pa kaj močno podpira trtno uš v njenem pogubonosnem delu.

Kaj gostokrat se vidi lahko po dolenskih vinogradih, da se napnenci puščajo tudi na starem lesu, in ne le na dvoletnem. Napnenci se napravljajo namreč tudi iz takih mladik, katere so na-

hodijo, kateri v takozvanih najboljših letih kakor starčki izgledajo, in to zaradi tega, ker niso varovali v mladosti svojih moči.

Ne samo varovati, ampak tudi pomnoževati se morajo moči. Pomnožujejo in vkrepljajo se pa le s pametno in zmerno vajo. Tudi tukaj naredi vaja mojstra. Moči, katere se ne urijo, zginejo polagoma; če se pa preveč nateguje, oslabe, in ravno tako polagoma zginejo. Pa koristno naj se moči urijo. Kar ne koristi življenju, bodisi posredno ali neposredno, to škodi vedno. Majhen potok z združeno strugo, je kmalu močan dovolj, da žene velik mlin.

Tretji kapital je pa zlata mladostni čas. Ako se angleški izrek: „Čas je zlato“, le kje uresničuje, je gotovo resničen v mladostni dobi pri delavcu. Kar je zanemaril v mladosti iz svoje krivde ali izgubil, to je tudi za celo življenje izgubljeno. Koristnega in potrebnega je v življenju toliko, da človek nikdar ne vé dovolj za potrebe svojega

ravnost deblu, sploh staremu lesu priraščene. To je kaj napačno, in sicer zato, ker le malo katera sorta trte rodi na takih napnencih. Lipna, vipavska pinola, francoski burgundec, te trte imajo res to izjemno dobro lastnost, da tudi na tistih mladikah rodé, katere naravnost iz starega lesa rastejo. Druge sorte pa te dobre lastnosti nimajo, čemu toraj tudi pri njih napnence iz mladik narezovati, katere na starem lesu rastejo? — To le trto slabi, in za to naj bi se pač opustilo.

Pri obrezovanji trt, nahaja se po Dolenskem ne redkokrat tudi še ta napaka, da se puščajo palci, kateri so v prvi vrsti pač za pridelovanje krepkega lesa za prihodnjo režnjo namenjeni, ne pa toliko za pridobitev grozdja v tekočem letu; nad napnenci. To ni nikakor pravo, kajti s tem se le trte brez vse potrebe v starem lesu zvišujejo, napnencec pod palcem pa tudi raščo družega zatira. Napnenci narezujejo naj se torej vedno nad palci ne pa pod njimi.

Shod katoliškega slovenskega političnega društva v Novem Mestu.

Na poziv, katerega so objavile „Dol. Novice“ 1. februarija se je zbralo v sobani „katol. društva rokodelskih pomočnikov“ lepo število vrlih mož svetnega in duhovskega stanu. Reči moramo, da v sedanjih razmerah niti pričakovali nismo toliko vdeležbe; zlasti so nas še razveselili mili gostje iz one strani Gorjancev.

Načelnik začasnega odbora gospod kanonik Povše ogovori pričujoče izrazujoč namen, radi kojega smo se zbrali ter je pred vsem prijazno

stanu. Vravnanu delavnost, ono pogajanje, katero ima namen stvari in ljudi na svetu po njihovi vrednosti spoznavati in razločevati, podeli zraven telesne izurjenosti za dotično obrt, ono mirno in pametno razločevanje v življenju, katero posebno obrtnijo odlikuje. Razbijanje in upitje, glavna moč naših krémarskih junakov, je revno spričevalo, da so zapravili svojo mladeniško dobo.

Kdor se ni učil ceniti, koliko je mladostni čas vreden, ne bode nikoli zamogel ga prav uporabljati. Kdor pa ta kapital v mladosti pogubi, mora v starosti, hoče ali noče, obresti plačevati.

To je torej trojni glavni kapital mladega delavca, katerega mu je Bog dal, da ž njim pošteno gospodari: — mladeniška moč, zaslužek in čas. Kdor ve ta kapital prav upotrebiti, bode dosegel časti vredno in blaženo starost. Kdor pa to ob času prav premisli in si k srcu vzame, ima od tega več dobička in časti, kakor od vseh mladeniških skokov.

vabi, naj se vpišejo kot člani v društvo ki se ima stalno ustanoviti. Oglasilo se je brž nad 40 članov. Sedaj je bilo voliti stalni odbor.

Gimnazijski ravnatelj g. dr. Detela predlaga, naj se voli načelnikom društvu veleč. gosp. župnik Babnik iz Toplice, koji vživa krog in krog največe zaupanje. Z radostjo se je sprejel predlog n s tem voljen vže eden član odbora, ki se je mel osnovati.

Gospod župnik se zahvali v toplih besedah za izkazano mu čast, obečaje, da si bode prizadeval vedno delati po močeh za društvo v časni in večni blagor milega naroda slovenskega, ter predlaga družih devet članov, ki se imajo po pravilih voliti v stalni odbor. Gospod tiskar Krajec se je odpovedal odborniškej časti radi svojih obilnih opravil, na kar je gospod predsednik predlagal vrlega posestnika in gostilničarja g. Zurca iz Kandije. Tako so bili potem enoglasno izvoljeni vsi predlagani gospodje in sicer: kanonik F. Povše, vikarij Jos. Benkovič, posestnik in gostilničar J. Zurec, trgovec A. Jarc in posestnik Fr. Kastelic iz Kandije. Kot namestnika pa gg.: vodja deželne vinarske in kmetijske šole na Grmu, Rih. Dolenc in župnik A. Peterlin. Iz krškega okrajnega glavarstva kot odbornika gg.: državni in deželni poslanec V. Pfeifer in župnik A. Fettich-Frankheim, in iz črnomaljskega okrajn. glavarstva gg.: dekan semiški Anton Aleš, in posestnik, vpokojeni učitelj Fr. Schönbrunn.

Izmed sebe so izvolili odborniki prvim podpredsednikom g. Fr. Kastelca, trgovca iz Kandije, drugim podpredsednikom pa g. dekana Aleša iz Semiča. Denarničar je g. kanonik Povše; tajnik pa g. vikar Josip Benkovič.

Gospod predsednik je spregovoril potem še nekaj srčnih besedi, češ, da bode imelo društvo sicer težavno ali jako važno nalogo. Gospodje se bodo gotovo trudili, da stori vsakdo svojo domorodno dolžnost po svojih močeh bodi si v odboru ali zunaj odbora — posebno pa še z nabiranjem članov, ker v njih je vsa moč vsakega društva.

Glasilo društva bodo „Dolenjske Novice“. V njih bode objavljal odbor svoje ukrepe, v njih pa lahko oglašja tudi vsaki član svoje želje in potrebe. — Vabila za pristop k društvu se bodo razposlala, ako se bode kazala potreba. Program nam bode Bog in narod slovenski. Vsi dobro misleči se lahko združijo v tem programu brez razlike stanu. Blagoslov iz nebes nam pač ne bode izostal, vsaj se gre za dobro stvar Bogu v čast in nam v pravo srečo.

Da pa imamo pravico tako zbirati se in posvetovati se o naših potrebah, gre pred vsem

hvala presvitlemu vladarju našemu, ki tudi sicer kaže povsod plemenito svoje srce in pravo katoliško prepričanje. Gospod predsednik zakliče trikrat slava, s čemur so se zjediniili navdušeno tudi vsi pričujoči.

Gospod župnik Schweiger iz Radovice je predlagal, naj se za manj premožne kmete in rokodelece društvovina zniža in sicer tako, da je društvenik vsak naročnik „Dolenjskih Novic“, ako prid naročnini 10 kr., ako pa ni naročnik, postane član društva, ako plača na leto 20 kr. Sprejme se predlog enoglasno.

S tem je bil shod dovršen. Želimo le, naj društvu pristopajo pray obilo rodoljubi naši, vsaj nikakor nima namena koga izzivati, marveč edino le istinito osrečiti naše dobre Dolenjce. Z združenimi močmi nam je to mogoče, sicer pa nikakor ne.

Večina gospodov je bila pri obedu pri Štemburji v Kandiji, v katerej prijateljskej družbi so se čule mnoge navdušene in navduševalne besede.

Bog daj svoj blagoslov!

Dolenjski rojaki!

„Slovensko katoliško politično društvo“ za okraj Novomeški, Krški in Črnomaljski s sedežem v Novem Mestu, bilo je dne 8. t. m. stalno osnovano. Podpisani odbor stopa danes pred Vas, predragi Dolenjci, z uljudno prošnjo, ta za Vas velevažni čin blagovoljno na znanje vzeti, oziroma pristopiti k našemu društvu!

Geslo društvu bode: Bog in narod! Na verski podlagi si hočemo pošteno prizadevati za duševni in gmotni napredek svojih milih in vrljih rojakov. Bodite uverjeni blagi Dolenjci, da nas pri osnovi tega v sedanjih svetovnih razmerah prepotrebnege društva niso vodili nikakšni strankarski sebični nameni, le čisto, pristno rodoljubje vdihnili nam je to preblago misel. Duševni in telesni blagor našega dobrega národa bodi z božjo pomočjo jedini smoter našemu marljivemu delovanju!

Vabimo toraj v naš národen tabor tudi one, ki doslej še niso bili z nami. Zjediniimo se na podlagi načel naše katoliške vere! Le v tej jedinstnosti je mogoče v resnici koristno delovati za naš narod; v tej jedinstnosti je mogoče národu slovenskemu ohraniti njegov národni obstanek.

Naj že skoraj — skrajni čas je — poneha domači prepir! Mali národič smo; če smo še med seboj razdvojeni, kdo nas bode branil, kdo otel? Malo imamo prijateljev na zunaj; če smo si celo neprijatelji v borni hišici domači, postanemo prej ali slej v zasmeh svojim mogočnim in strastnim

nasprotnikom. Le v jedinosti in bratovski slogi je naša rešitev, naša moč! Bog in narod!

Janez Babnik, župnik
predsednik.

Franc Kastelic ml., trg.
I. podpredsednik.

Franc Povše, kanonik
blagajnik.

Anton Aleš, dekan
II. podpredsednik.

Anton Jarc, trgovec; **Jožef Zirc**, posestnik; **Josip Benkovič**, kapiteljski vikar; **Viljem Pfeifer**, dež. in drž. poslanec; **Anton Fettich Frankheim**, župnik in **Franc Šenbrun**, posestnik — odborniki.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

V štajerskem deželnem zboru je neki nemški poslanec tožil, da Slovenci Nemce zatirajo zlasti v šolah. Tako krivično očitaje je po pravici ozlovoljilo slovenske poslance, ki so drug za drugim precej trpko odgovarjali, češ, Slovenci ne zatirajo Nemcev, pač pa Nemci Slovence. Nemških otrok nikdo ne sili v slovenske šole, slovenske otroke pa Nemci marsikje kar siloma tirajo v svoje šole, da se odtujijo svojemu narodu. Slovenskim učiteljem očitajo Nemci, da agitujejo za slovenske šole, celjski okrajni glavkar pa je sam na čelu nemškutarske agitacije v Vojniku. To je pač stara pesem: ako Slovenci dobimo le košček pravice, smatrajo to naši nemški sosodje kot sebi storjeno krivico.

Tri politične stranke, ki so med **Rusini**, hotele so se te dni na nekem zboru zjediniti. A nasprotja med njimi so tolika, da je to nemogoče, zlasti ker Starorusini Poljakom vkljub gojijo prijateljstvo z Rusi.

Mažarska vladna večina čedalje bolj razpada. Po najnovejših poročilih ima vlada za se le še dva glasova večine. Kakor se kaže, ne bo drugače, da sedanje liberalno ministerstvo odstopi. Sicer liberalni vladni pristaši skušajo navse načine, da obvarujejo vlado, a ne gre jim po sreči. V Temešvaru so sklicali shod, ki naj bi poslal nezaupnico poslancu Szaparyu, a shod mu je dal prav za prav le zaupnico. Enako se je zgodilo v Lipi.

Šlezijški deželni zbor je sklenil neko posebno postavo gledé plesa. Vsled tega odloka imajo občine pravico, da ples dovolijo, prepovedó ali pa vsaj omeje. Za vsako dovoljenje je treba plačati neko svoto denarja, ki je temvečja, čim več ljudi šteje občina. Otroci, ki šolo obiskujejo, ne smejo se niti v obližju plešišč nahajati. Mladi ljudje do šestnajstega leta smejo le v spremstvu svojih starišev priti na ples. Kdor te določbe prestopi, je ostro kaznovan; ako prestopi v drugič postavo, se mu kazen podvoji, ako jo prelomi še enkrat, se mu prireditev plesa sploh nič več ne

dovoli. Pravico kaznovati imajo občine same. Taka določila bi tudi Kranjcem ne škodovala!

Predarlski deželni zbor je sklenil dve izvrstni določbi, namreč, da se mora deželnim bramborcem pustiti ob nedeljah in praznikih dovolj prostega časa, da se udeležé službe božje, ter da oni vojak, ki se sploh na kak način udeleži dvo-boja, zgubi svojo oficirsko čast, ako jo že ima, ali pa postane nezmožen, da bi jo sploh kedaj dosegel.

Kaj je novega po širokem svetu?

Bolgarijo je doletela velika sreča. Knezu Ferdinandu je bil rojen prvi sin, katerega je krstil katoliški nadškof in mu dal imé Boris. Po preteku celih petsto let ima dežela zopet upanje, da bo imela vladarja, ki je bil rojen med domačim narodom. V bolgarski zgodovini je ta dogodek res velikanskega pomena, zato vlada po celi deželi splošna radost.

Te dni je bila sklenjena **rusko-nemška trgovska zveza**, zoper katero so se močno upirali nemški konservativci, ker je v nekako škodo veleposesnikom. A cesar si je vse prizadjal, da je bila sprejeta od poslancev. Ta zveza je namreč tudi precej političnega pomena, ker se je s tem napetost med obema državama odložila. Toda pri Francozih je vzbudila nezaupnost do Rusov, za katere se je še pred kratkim ves francoski narod razvnel. Kdor sklepa prijateljstvo z Nemci, njega smatrajo Francozi kot svojega nasprotnika. V tej rusko-nemški zvezi vidi se že nekaj Bismarkovega vpliva. Kozarec petdesetletne starine, katero je prejel od cesarja, vplival je dobro.

Francoski narod propada vedno bolj. Ni čuda, ko ga vodijo taki možje, ki skrbé le za svoj žep, kakoršni so n. pr. Panamiti, ki so milijone ukradli žuljavim rokam, za vse to pa ostali nekaznovani. V vseh slojih ljudstva se kaže strašen sad brezverstva; sedaj mnogi otrok ne krščujejo več v imenu presvete Trojice, temveč v imenu „velike skrivnosti“. V tej veliki skrivnosti se srečujeta menda hudobija z budalostjo. Kam pride ta narod, ako pojde tako naprej! — Hudodelca Vaillanta so te dni umorili. Še pred vislicami je klical: „Živela anarhija!“

Piše se nam:

Iz Ljubljane. — Deželni zbor je v pretečenem tednu sklenil preosnovno deželnega muzeja na ta način, da je snovati novo društvo, katero bi bilo tesno zvezano z deželnim odborom, kakor je bilo to vže l. 1836. Pri vsem tem je deželni zbor sklenil, da ostane nadvodstvo in neomejeno nadzorstvo deželnemu odboru; nadalje je določeno, da vse kar dobi novo društvo članarine in drugih reči v svoje roke, pripada v istem trenutku deželnemu mu-

zeju v last. Tudi je novi društveni statut, kateri se bode izdelal, še-le potem veljaven, ako ga popolnoma odobri deželni odbor. Konečno gre deželnemu odboru pravica, vsako leto društveni račun in proračun potrditi ali ne.

V deželnem zboru se je obravnavalo o novem vodovodu za Suhokrajno (Ambrus), kateri bode stal kadar bo izgotovljen 110.000 gl. Prvi del od Krke pri Mali Globočici do Ambrusa se bo izdelal baje vže drugo leto za 53 000 gl. Ravno tako je sklenil deželni zbor napraviti drugo leto vodovod na Belokranjskem, kateri bode dvajset kilometrov dolg, stroški so proračunjeni na 89.000 gl. Voda se zajema iz Blatnika v Črmošniški občini, prihajala pa bo čez Kot, Semič, Telčji Vrh, Petrovo Vas v Črnomelj.

Iz Sela pri Šumbregu. — Izvolite p. n. gospod urednik vsprejeti tudi iz našega kraja v cenjeni Vaš list nekaj vrstic. Poročati imam le žalostno nesrečo — ogenj.

V četrtek 8. t. m. okoli poldneva pogorelo je Francetu Zupančič-u iz Zavrha (po domače Zavrhovšek, najtrdnejši posestnik v celi fari), popolnoma vse pohištvo: hiša, pod, hlevi, kozolec, žitna shramba, vse žito, vozovi, obleka, denar, dve svinji itd., z eno besedo vse. Škode se ceni do štiri tisoč goldinarjev.

Kako je ogenj nastal, nihče ne vé, ker je bilo v enem hipu vse v plamenu. Revež je popolnoma na beraško palico postavljen. Sluti se, da je to nesrečo storila zlobna roka. Zavarovan nesrečnež ni bil niti za en krajcar ne; sedaj se seveda kesa, ko je že prepozno.

Domače vesti.

(Vpisujte se v družbo sv. Mohora,) ker bliža se čas, da bodo morali družbeni poverjeniki udnino za tekoče leto poslati v Celovec. Iskati besedij, s katerimi bi družbo priporočili, ni treba, saj se družba sama najbolje priporoča. Kakor vsako leto, izdala bo tudi letos velezanimive in koristne knjige, med katerimi bodo najlepše in najvažnejše „Zgodbe sv. pisma“. Smelo trdimo, da brez te knjige ne bi smela biti nobena slovenska hiša. Te svete zgodbe naj bodo Slovincem domač pridigar in učenik v verskih resnicah. Opozarjamo torej častite bralce, da ne zamudé in ne pozabijo prinesiti naročnine svojemu poverjeniku. Kdor je količkaj premožen, stori najbolje, da se vpiše v družbo kot dosmrtni ud s tem, da vplača enkrat za vselej 15 gl. Ker je družba napravila v Celovcu svoj lastni dom, potrebuje k temu mnogo kapitala. In ta raste z dosmrtno udnino. Slovinci, podpirajmo to slavno družbo, ki je v ponos in čast vsemu slovenskemu narodu!

† (I. Semen,) bivši profesor bogoslovja in častni kanonik v Ljubljani, je umrl v sivej starosti. Pokojni gospod je bil doma iz Šent Ruperta, kjer je imel tudi malo posestvo. Bil je blazega značaja, miren, neizrekljivo dobitljiv do ubozih. Zase je potreboval jako malo, a ubožci so le predobro poznali njegova vrata. Učeni gospod je zapustil malo premoženja, a še to vse za dobre namene. Bog mu daj večno plačilo v nebesih!

(Na Mirni) je umrl hitre smrti tamošnji posestnik in župan Neubauer.

(Vabilo k muzikalno-deklamatorni akademiji) na korist dijaškemu podpornemu društvu v Novem Mestu, katero priredé gimnazijski dijaki pod

vodstvom svojega pevovodje, g. I. Hladnika v sredo 21. februarja v dvorani „Národnega doma“. — Vspored: 1. H. Volarič: Domovini. Moški zbor spremljan z glasovirjem; 2. Fr. Levstik: Ubežni kralj. Deklamacija; 3. Ognjeslav: Vesela tovaršija. Deški zbor spremljan z glasovirjem; 4. Ognjeslav: Na goro! Mešan zbor spremljan z glasovirjem; 5. F. Mazas: Op. 38 Nr. I. Kvartet za glasovir, gosli, violo in violončel; 6. N. Lennau: Die Werbung. Deklamacija; 7. I. Hladnik: Hrepenenje po pomladi. Dvospev za tenor in bariton spremljan z glasovirjem; 8. L. von Beethoven: Symphonie Nr. 1. Čveteroročno na glasovirji; 9. J. Haydn: Zbor iz oratorija „die Schöpfung“ spremljan čveteroročno na glasovirji; 10. Čevljar-baron. Gluma z godbo in petjem v treh podobah. — Začetek ob sedmih zvečer. Vstopnina za osebo po 30 kr. (za dijake po 20 kr.), sedeži za osebo po 50 kr. se dobivajo zvečer pri kasi; sedeže oddaja 19., 20. in 21. febr. tudi g. J. Krajec. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

(Kmetijska šola na Grmu) pri Novem Mestu je ravnokar razposlala svoje letno poročilo za pretečeno leto. Prav zanimivo je in spričuje jasno velik napredek tega zavoda pod vodstvom našega sotrudnika gosp. vodje R. Dolenca. Posestvo, zlasti še vinogradi so prišli v mnogo boljši stan, število učencev rase. Ti dobro napredujejo in bodo razširjali kot vrli gospodarji umno kmetovanje po različnih krajih slovenske domovine. So pa v šoli Štajarci, Istrijani, Goričani, eden Korošec, Notranjčani, Gorenjci — in tudi Dolenjci! Tudi Dolenjci — a žal, teh, ki bi jih moralo biti največ, je primeroma najmanj. Premožnejši posestniki dolenski, pošiljajte svoje sinove na Grm — troški se bodo obilo poplačali. Naj vendar ne velja za grmsko šolo svetopisemski pregovor: nihče ni prekor domá!

(Dolenska železnica). Ob progi od Ljubljane do Kočevja in od Grosuplja do Novega Mesta in Straže se stavi sedaj telegraf. Lepi zimski čas je temu delu jako prijazen. Nađejati se je, da se gotovo odpre železnica do Novega Mesta vsaj začetkom meseca junija.

(Vojaški nabor) se bode vršil v Višnji Gori dné 3. in 4. aprila; v Litiji dné 5., 6. in 7. aprila; na Krškem dné 9., 10., 11., 12., 13. in 14. aprila; v Rudolfovem dné 16., 17., 18., 19. in 20. aprila; v Metliki dné 21. aprila; v Črnomlju dné 23. aprila; v Kočevji dné 25. in 26. aprila; v Ribnici dné 27. in 28. aprila; v Vel. Laščah dné 30. aprila;

(V Leskovcu pri Krškem) se je ustanovila požarna bramba — ognjegasno društvo. Hvale in posnemanja vredno.

(Srebrni jubilej slovenskega škofa v Ameriki). Dné 7. februarja preteklo je 25. let, odkar je bil naš rojak gosp. Ignacij Mrak posvečen za škofa v Marquetu v Michiganu. Leta 1887 praznoval je na tihem zlato mašo. Rojen je bil 16. oktobra 1810, torej je sedaj v 84. letu. Blagega starosto slovenskih duhovnov v Ameriki, ki se je davno že odpovedal škofijski stolici in sedaj pastiruje kot duhovni vodja frančiškanskih redovnic v Marquetu, ohrani mili Bog še mnoga leta!

(Krško mesto z nekaterimi vasmi) je postalo posebna župnija z župnikom in enim kapelanom. Krčanom je s tem jako vstreženo; zahvaliti pa imajo za ločitev od leskovške fare pred vsem blagorodno gospo Hočevvar v Krškem, ki je založila veliko svoto za prihodke duhovnim gospodom v Krškem. Sploh je blaga gospa storila za Krško vže toliko

dobrega, da se jej nikdar ne bodo mogli dovolj zahvaliti. Bog jej povrne stotero tú in tam!

(V Ameriki) sta se ponesrečila dva Slovence na železnici. Bila sta povožena Anton Svat iz Šent-Pavla pri Celju in Jurij Perko iz Vinice pri Črnomlju.

(Influenca — hripa) ni nova bolezen. Ljubljanski list, (Laibacher Zeitung) od 12. februarja 1844 ima iz poljskega ruskega dopisa, ki bolezen opisuje kakoršna je sedaj in jo tudi imenuje „influenca“.

(Iz Toplice) se nam poroča, da so tudi letos v farni cerkvi sv. Ane postne pridige pri popoldanski službi božji. Razlagajo se poljudno tiste večne resnice, ki so ne le sv. postnemu času primerne, ampak tudi vsakemu kristjanu jako potrebne k resnemu premišljevanju. Namen tem postnim pridigam je, slehernega kristjana privedi do sklepa: „Jaz hočem rešiti svojo dušo!“

(Ogenj.) V Čermošnjicah bil je ogenj 4 febr. okolu devete ure zvečer. Pogorela sta dva poda. Nevarnost je bila silno velika, da bi se bil ogenj razširil.

(Nov železnični načrt.) — C. kr. trgovinsko ministerstvo je uslišalo prošnjo gospoda grajščaka in posestnika fabrike na Gorjancih dr. Schlesinger-Gorjanyja v družbi gospodov nadzornika Anton Jeršinovca, državnega poslanca vitez Savinschega in državnega in deželnega poslanca profesor Šuklje-ja, da se sme napraviti načrt železnične proge od postaje Novomesto ali pa Straže čez Črnomelj ali Metliko do deželne meje.

(Pogumni kregulj) priletel je minoli teden na okno neke hiše v Šmihelu, ter vzel ptička s kletko vred; poslednja je bila precej težka, in jo je torej pustil kmalu pasti. — Ptiček pa, nekoliko ranjen od kreguljevega kremplja, še več menda od strahu, bil je takoj mrtev.

(Trtna uš) je vže mnogo končala in še končuje. Dobro rastoče močne trte se jej še precej ustavljajo. Lepa zima ti nudi priliko, da v vinograd dovažáš hlevski gnoj ter tako daš trsju hrane, kakoršne je menda doslej popolnoma pogrešalo. — Na vsak način bode treba skrbeti, da se zasadé vinogradi z ameriški trtami. O tem so „Novice“ vže mnogo govorile. Glej, lepa zima ti ponuja zopet najlepšo priliko, da prekopaš zemljo globoko za nasad ameriškega trsja.

(Sovražnik se bliža.) Kmetovalci, letos bode zopet hroščevo leto. Še par mesecev in tega mrčesa bode toliko viselo po hrastovini in bukovini, da bode v kratkem vse golo. Škoda je že v tem velika, ker ogoljeno drevo zastaja v rašči in žirú tudi ne rodi. Ali veliko večo škodo Vam bode delal ta mrčes po svojej zalegi — požrešnih črvih. Kako ste tožili zadnja leta, kako Vam črv kvari travnik in njivo; čez eno in dve leti Vam bode delal ravno tako, ako ga ne končate. Pa kako? Ubijte mater in otrok ne bode! Lepo je bilo videti, kako so nekateri pridno pobirali ogrce za plugom — ali to izda le jako malo prizadeve pa veliko truda. Drugače morate začeti. Otresajte zgodaj zjutraj hrošče z drevja, nastavite jim rjuhe, nabrane poparite — in storili ste v enej uri več kakor s pobiranjem ogrcev v desetih dneh!

(Zima letošnja) je taka, da je skoraj ne poznamo — kmetje ste že gotovo veseli. Pa res, lahko se je veseliti, ker imate tako lepo priliko, da si nekoliko opomorete v naših hudih časih. Pa kako? — Z delom; brez dela se nikjer nič ne doseže. Nekateri tudi res porablajo lepo zimo v ta namen — ali ne vsi. Okoli Novega Mesta in drugod je še polno kamenja po nekaterih njivah; res ga je Bog ustvaril,

pa vendar ne zato, da bi vedno ostal na njivi, ti pa se mu umikal s plugom; vsaj je tudi brencljuna Bog ustvaril, pa ga vendar odpodiš ali celo ubiješ, ako se ti na nos usede. Tako stori tudi s kamenjem; le po njem s krampom, svedrom in smodnikom. Vun mora naj se ga je tudi ogibal vže tvoj ded in praded. Smodnik in drugo dobiš primeroma po nizkej ceni, krepke mišice pa je dal Bog Tebi in Tvojim otrokom. Kamen izkoplji iz rodovitnega polja, razbij ga za cestni gramoz in precej več dobiš zanj, kakor si dal za smodnik in orodje; po letu ali jeseni Ti bode pa še njiva ali travnik plačevala od leta do leta tvoj trud. — Drugod vidimo prav nepotrebno grmičje, ki nič ne rodi, pač pa zadržuje rast trave po pašnikih. Iz zemlje s tacim grmičjem, čemu prostor jemlje?

(Nov napredek.) Resnica je, da imamo Slovenci dosti molitvenikov, kateri se odlikujejo z mnogostranskim berilom za vsakovrstne razmere, razne stanove in starosti. Večino njih so izdali domači nabožni gospodje, kakor: Kerčon, Parapat, Buh, Zupančič, Volčič itd., itd., kateri so se izkazali izborne pisatelje na polju slovenske nabožne književnosti, in katerih imena so med Slovenci v obče znana. Med najbolj razširjene in priljubljene molitvenike take vrste prištevati smemo tudi knjigo: „Jezus na Križi, moja ljubezen“, katera je izšla pred kratkim v novem (osmem) natisu. S tem molitvenikom v mali priročni obliki (11×8 cm) se vstreza v vsakem oziru tudi boljšemu okusu. Odlikuje se po lepi opravi, ličnem belo-rumenem papirju in dvobarvenem tisku. S temi prednostmi presega „Jezus na Križi“ v novem natisu vse doslej izišli molitvene knjige v slovenskem jeziku. Tudi mnogostranska vsebina je jako priporočljiva — kar nam že zadostno priča osmi natis —; obsega vse navadnejše molitve in pobožnosti katoliškega kristijana. Cene knjigi so primeroma zelo nizke — stane namreč v usnju 80 kr., z zlato obrezo 1 fl. — v šagrinu pa 1 gld. 50 kr. — Založila jo je „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani, dobi se pa tudi v našem mestu pri knjigarni J. Krajec-a.

(Slovenska Matica) je ravnokar razposlala svojim članom knjige za leto 1893. Vrlo to slovstveno društvo dobro napreduje, bodisi gledé na svoje delovanje, ali gledé na svoj gmotni stan; vendar mislimo da bi se lahko še več storilo, zlasti kar se tiče števila članov — pogrešamo še marsikoga izobraženca, kateremu bi denarne razmere prav lahko pripustile, da postane matičar. Letos je razveselila Matica svoje člane s tremi knjigami: 1. Letopis, uredil Anton Bartel, 2. Slovenska zemlja prvi del Poknežena grofja Goriška in Gradičanska. — Spisal prof. S. Rutar, 3. Zabavna knjiga — drugi del romana Z ognjem in mečem. To knjigo krasijo prelepe podobe, kar smo omenili vže lani govoré o prvem delu tega izvrstnega poljskega romana. — Matico priporočamo najtopleje vsem slovenskim izobražencem.

(Jezus na Križu). Na ta prelepi molitvenik opozarjamo svoje bralce. Več o njem na drugem kraju.

(„Duhovni pastir“) je list zlasti za duhovščino, kateri urejuje vrlo dobro velečast. g. A. Kržič, profesor v Ljubljani. Letos je nastopil list svoje enajsto leto. Za prvih deset letnikov je sestavil gosp. župnik Ludovik Skufca dvojno kazalo — splošno in rečno, kar dela pastirja jako porabnega. Kedor ima prvih deset letnikov, naj ne zamudi naročiti si tudi kazalo. Založila ga je „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani.

Razne vesti.

* (Pivo) je doslej veljalo kot jako zdrava in cenena pijača. A neki zdravnik je dokazal, da tudi pivo v marsičem škoduje, ker ima preveč vode v sebi. To pa prebavljanje spravi v nered in mnogokrat prestrastni pivopivci dobe vodenico, púτικο ali kako drugo enako bolezen, ker se kri preveč zgosti in to slabo vpliva na srce. A tudi ceneno ni pivo tako zelo, kakor se sodi. Kdor kupi za isto svoto kruha, za katero si je hotel omisliti pivo, dobi va-se osemkrat toliko redilnih snovij nego s pivom.

* (Srečen in nesrečen ženin.) Neki mož je iskal po časniškem potu neveste. Naznanil je, da je star 36 let. A stavec v tiskarni se je zmotil in nastavil namesto 36 — 86. Ženin, videvši to zmoto, bil je silno potrť, misleč, sedaj pač ne dobim nobene ponudbe. A glej čudo! V par dneh je že dobil par sto pisemskih ponudb od mladih in starih gospodičin, ki so vse želele stopiti v zakon z 86 letnim starcem. — Neki gostilničar je objavil v časnikih, da določeni dan bo v njegovi hiši neki mož iskal neveste. Prišlo je nevest toliko, da je gostilničarju skoro zmanjkalo miz in prostora. Na ta način je potočil mnogo vina, ženina pa ni bilo od nikoder.

* (Vere, žive vere) je treba. Priča temu so pač mestni očetje v Celovcu. Poklicali so za bolnike, ki so vendar večinoma katoličani, protestanske dijakonise iz nemškega Berolina. Liberalcec sovraži vse, kar le diši po katoliškem, radi tega so na Koroškem bolj ljube protestantinke nego usmiljene sestre katoliške, katere se darujejo v blagor in srečo človeštva res kakor pravi angelji v mesu.

* (Na Koroškem) pridno ustanovljajo slovenske posojilnice in podružnice ss. Cirila in Metoda. Prav lepo je to; ker le s tem se boče dalo slovenstvo na Koroškem ohraniti, ker pritisek nemški je res vže grozen. Vendar pa rečemo, da bi tudi pri nas prav nič ne škodovalo, ako bi se zato kaj več storilo — posebno še za šolsko družbo ss. Cirila in Metoda.

* (Podpiralna zaloga) za graške visokošolce je imela v preteklem letu 2383 gld. dohodkov in 1782 gld. stroškov. Premožni Slovenci, ne pozabite, da marsikak nadarjen mladenič strada v Gradcu in na Dunaju!

* (Zimske vaje v streljanju) imajo letos prvič naši vojaki. Letos prav za prav zime ne čutijo, na kar pa niso prav nič hudi. Zadnje dneve se je vračal prvi oddelek skozi Novo Mesto, v Gorico.

* (Kmetijsko ministerstvo) je dovolilo, da se sme po jako nizkej ceni prodati dokaj živinske soli. Za kmetovalce bi bilo to letos jako dobro in koristno; toda pogoji pri tem so tako sitni, da ljudje ne marajo kaj segati po tej soli. Mora se kaj pre narediti.

Smešnice.

(Poslednji groš) zgubiti, to je res hudo; saj ima vendar več vrednosti zadnji groš, ko pet drugih, kadar jih je mnogo v žepu. Tako sem tarnal, si žepe preobračal ter stikal po obleki, ako bi bil skozi strgan žep kam zmuznil, toda vse zaman. Obupan taval sem po cesti, kar mi pride naproti stari prijatelj, kateri sicer ni nikdar denarja imel, a vedno svetovati vedel. Povedal sem mu svojo nadlogo. Nekaj časa premišljuje, potem mi pravi: „Temu je lahko pomagati; pojdi v davkarijo, tam ti znajo tudi poslednji groš najti“.

Uradne ure

pri tukajšnjemu c. kr. poštnemu in brzojavnemu uradu so:

Poštna blagajna (nakaznice in poštna hranilnica)	Ob delavnikih in praznikih od 9. ure dopoldan do 6. ure popoldne	Ob nedeljah od 9. do 12. ure dopoldan
Pisemska pošta	od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer	od 8. do 12. ure dopoldan od 3. do 4. ure popoldan
Vožna pošta	od 8. do 12. ure dopoldan od 2. do 6. ure popoldan	od 9. do 12. ure dopoldan
Brzojav	Vedno enako od 8. ure dopoldan do 9. ure zvečer od 1. aprila do 1. oktobra pa od 7. ure dopoldan do 9. ure zvečer	

Pisma iz nabiralnikov se pobirajo: Ob 1/2 12. uri dopoldan, ob 2. uri popoldan, ob 1/2 5 uri popoldan, ob 9. uri zvečer.

Za vročbo časopisov se plača 1/2 kr. od številke in naj manjši za en mesec naprej.

Pri vozni pošti je za priznanilo ali vročbo na oddajnem listu vpisana svota.

Za vse druge pošiljatve se za priznanilo ali vročbo nič ne plača.

Razglas.

Št. 398.

Občni zbor prve dolenske posojilnice registrovane zadruga z neomejenim poročtvom v Metliki skliče se s tem na

25. februarja l. 1894 ob 9. uri dopoldne v pisarno mestne občine Metliške.

Ako pa k temu zboru v smislu § 39 posojilničnih pravil dovolj povabljenih prišlo ne bi, boče drugo občno zborovanje dne 19. marcija 1894. l. ob istej uri in na istem kraji iz dostavkom, da se boče ta dan čez na dnevni red stavljene predmete brez ozira na število navzočih društvenikov sklevalo.

Dnevni red k občnemu zboru je sledeči:

1. Nagovor ravnatelja.
2. Poročilo blagajnika.
3. Poročilo nadzorstvenega odbora.
4. Potrjenje računa za leto 1893.
5. Predlog bilance za leto 1893.
6. Volitev ravnateljstva in nadzorstva.
7. Predlogi društvenikov.

Za nadzorstvo prve dol. posojilnice v Metliki, dne 28. januarja 1894.

(31)

Janez Kapelle.

Znano najboljši garantirani sveži

Roman-cement

za opeko, prodaja vsled zaveze s tovarno pri Zidanem Mostu po jako nizki ceni

(32-1)

Ivan Prijatelj

v Št. Janžu na Dolenjskem.

Na zahtevanje ze naznanjajo cene pismeno.

Na prodaj je

hiša z gospodarskimi poslopji in tremi orali njiv in travnikov; pri tej hiši je že več let gostilna in žganjarija. Hiša je na okrajni cesti v fari Artiče, okraj Brežice na Štajerskem. Več pové (33-1)

Leonard del Cott v Brežicah.

Poziv.

Vse p. n. učiteljice in učitelje po Dolenjskem, ki na vprašalno polo. doposlano jim od učiteljskega društva za novomeški okraj, še niso odgovorili, najljubneje prosimo, naj to, z ozirom na važnost in nujnost stvari, že skoro storiti blagovolé. Ako se ne morejo za stvar ogreti, naj določijo vsaj negativen odgovor. Le tako je moči zvedeti pravo mnenje vsega dolenskega učiteljstva ter storiti odločilen korak, ali pa ga opustiti.

Učiteljsko društvo za novomeški šolski okraj,
dné 11. februarija 1894.

M. Hitti,
t. č. tajnik.

F. Koncilija,
t. č. predsednik.

 Na prodaj je

20 mernikov lepih namiznih jabolk

in

2000 mernikov lepega semenskega krompirja

po jako nizki cení. — Več pové lastnica

(27—1)

pl. **Fichtenau.**

 Volar

sprejme se takoj v **Sreberničah (na Marofu).**

K grajščini Boštanj spadajoči

mlin na 4 tečaje (kamne) in eno stopo,

z 3 orali (3 Joch) in 190 □ sežnjev njiv in travnikov, z vsem gospodarskim poslopjem, vse v najboljšem stanu, odda se s l. sušcem v najem. Omeniti se mora, da mlin leži na Mirni zraven okr. ceste in mlinar lahko gostilnico odpre.

Pojasnila daje oskrbníštvo grajščine Boštanj post. rest. Sevnica.

(30—1)

Knjigovezna dela

vsakoršne vrste prevzema in izdeluje po primerno nizkih cenah

Janez Krajec,
v *Novem Mestu.*

Trdnega dečka,

15 let starega, ki ima veselje do usnjarske obrti, sprejme takoj v poduk

Franc Knaflič,

Šmartno pri Litiji.

(26—2)

 Kmetija

s polovico prav rodne grunta, z vsem k temu spadajočim stanjem, pol ure od farne cerkve, se iz proste roke proda ali v najem dá. Več se izvé na pošti na Raki pri Krškem, Dolenjsko.

(24—2)

Mlin na prodaj

in zraven potrebna gospodarska poslopja, zemljišča za 8 mernikov posetve, 8 oralov hoste, 5 oralov travnikov. — Več pove **Matija Kogovšek,** iz Bistrice pri Št. Rupertu (po domače pri Zajcu.)

(25—2)

Dobra nova slivovka

se kupi po 47 gld. 100 litrov pri Fr. Prijatelju pošta Mokronog, Dolenjsko.

(11—4)

Jakob Mikolič,

vojaški in civilni krojaški mojster, zaloga storjenih oblek v Rudolfovem,

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, tukajšnjim kakor tudi vsem p. n. c. kr. uradnikom vse Dolenjske, za izvršilo uniform in sploh vsega v njegovo stroko spadajočega dela po najnovejšem kroju.

Tudi priporoča sl. občinstvu svojo bogato zalogo manufakturnega blaga najnovejših finih iz izbornih vzorcev, kakor tudi storjenih oblek. — K uradniškim uniformam spadajoče, kakor tudi vse druge zaželjene stvari, ako jih nima v zalogi, preskrbi takoj in natančno.

Naročila se sprejemajo po meri ter natančno po predpisih zgotovljajo. Popravila se najhitreje ter najceneje izvršujejo. Za izvrstno delo se garantira.

(28 1)

 Plačuje se po dogovoru tudi lahko na obroke.